

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

NÁVRH NAŘÍZENÍ O VYUŽÍVÁNÍ KAPACITY ŽELEZNIČNÍ INFRASTRUKTURY V JEDNOTNÉM EVROPSKÉM ŽELEZNIČNÍM PROSTORU

Obecné informace

- **Klíčové opatření Zelené dohody pro Evropu a Strategie pro udržitelnou a inteligentní mobilitu a součást balíčku k ozelenění nákladní dopravy**
 - Zaměření na přeshraniční drážní dopravu s důrazem na dopravu nákladní

- **Změna směrnice 2012/34/EU, o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru a zrušení nařízení (EU) č. 913/2010, o evropské železniční síti pro konkurenceschopnou nákladní dopravu**

- **Reakce na nedostatky zjištěné při vyhodnocování nařízení 913/2010**
 - Neosvědčení „jediného kontaktního místa“
 - Chybějící harmonizace týkající se nástrojů a postupů pro řízení kapacity železniční infrastruktury
 - Nesledování výkonnosti služeb železniční nákladní dopravy
 - Nedostatečné koordinace a sladění dostupné kapacity na železniční síti s dostupností kapacity v terminálech

Hlavní cíle nařízení

- Posílení přeshraniční koordinace řízení kapacity
- Stanovení společného rámce, který umožní efektivnější a flexibilnější přidělování kapacity
- Zajištění soudržnosti procesu digitalizace ve všech členských státech
- Odstranění rozdílů ve vnitrostátních pravidlech a postupech
- Zvýšení konkurenceschopnosti a zatraktivnění železniční nákladní dopravy

Základní nástroje nařízení

- Nastavení mechanismů spolupráce mezi provozovateli vnitrostátní infrastruktury a dalšími zapojenými subjekty
- Zavedení nového systému plánování kapacity rozděleného do fází
- Přezkum výkonnosti
- Posílení funkce Evropské sítě provozovatelů infrastruktury (ENIM)
- Rozšíření odpovědnosti Evropské sítě železničních regulačních subjektů (ENRRB)

Prováděcí akty k nařízení

- **Návrh nařízení v čl. 71 předpokládá přijetí řady přímo závazných prováděcích aktů, které toto nařízení podrobně rozvedou v rámci:**
 - výsledků a časového rozvrhu strategického plánování a procesu přidělování kapacity infrastruktury
 - lhůt pro změny přidělené kapacity a vypracování alternativních řešení pro žadatele
 - harmonogramu koordinace, konzultací a zveřejňování omezení kapacity vyplývajících z prací na infrastruktuře
 - definic vysoce využívané a přetížené infrastruktury a postupů a metod výpočtu stupně využití kapacity
 - kritérií pro zjišťování a hlášení poruch sítě
 - informací, které mají být poskytnuty provozním uživatelům
 - oblastí, které by provozovatelé infrastruktury měli koordinovat, včetně konkrétních opatření pro tuto koordinaci

Hlavní změny

- **Vyšší míra odpovědnosti provozovatelů infrastruktury za řízení kapacity železniční infrastruktury a řízení železniční dopravy**
 - Důraz na spolupráci v rámci Evropské sítě provozovatelů infrastruktury (ENIM)
 - Důraz na optimální využívání kapacity infrastruktury, maximalizaci společenské hodnoty služeb železniční dopravy, nediskriminační řízení kapacity, umožnění plynulé železniční dopravy v rámci více sítí,
 - Důraz na transparentnost ohledně dostupnosti kapacity infrastruktury, zlepšování výkonnosti infrastruktury, rozvoj jednotného evropského železničního prostoru
 - Důraz na nestrannost v rámci řízení dopravy a kapacity
 - Důraz na informovanost v případě narušení provozování dráhy
 - Důraz na informovanost v případě plánování rozsáhlé údržby

Hlavní změny

Rozdělení procesu plánování a přidělování kapacity do fází

1. Strategické plánování kapacity, čl. 11 a násl.

- Vztahuje se na období nejméně 5 let dopředu
- Odvíjí se od analýzy trhu
- Podléhá pravidelné aktualizaci
- Stanovena povinná konzultace se zúčastněnými stranami
- Předmět koordinace mezi provozovateli infrastruktury a dalšími zúčastněnými stranami

Kapacitní strategie čl. 16	Kapacitní model čl. 17	Plán poskytování kapacity čl. 18
<ul style="list-style-type: none">• Informace o budoucím vývoji infrastruktury• Výhled vývoje poptávky	<ul style="list-style-type: none">• Informace o celkovém objemu dostupné kapacity podle úseků sítě, o podílech kapacity vyhrazených pro různé segmenty služeb železniční dopravy a o omezeních kapacity v důsledku prací na infrastruktuře• Informace o výsledcích pohotovostního plánování, o vymezení předem plánované kapacity	<ul style="list-style-type: none">• Informace o dostupnosti kapacity infrastruktury• Informace o výsledcích pohotovostního plánování, o vymezení předem plánované kapacity, o vyhrazení kapacity pro vysoce vytížené nebo přetížené části infrastruktury a procesech s sní spojených

Hlavní změny

Rozdělení procesu plánování a přidělování kapacity do fází

2. Plánování a přidělování kapacity infrastruktury

- **Stanovení postupů, pravidel koordinace a spolupráce při přidělování kapacity, čl. 26 a násl.**
- **Metody přidělování kapacity, čl. 27 a násl.**
 - Prostřednictvím rámcových dohod, čl. 31
 - Prostřednictvím ročního procesu přidělování, čl. 32
 - Prostřednictvím procesu průběžného plánování, čl. 33
 - Prostřednictvím procesu ad hoc, čl. 34
- **Plánování omezení kapacity v důsledku prací na infrastruktuře, které nebyly zahrnuty v rámci strategického plánování, čl. 35**

Hlavní změny

Rozdělení procesu plánování a přidělování kapacity do fází

3. Přizpůsobení a nové naplánování

- **Možnost změny práva na přidělenou kapacitu, čl. 39 a násl.**
 - Vlastní podnět provozovatele infrastruktury
 - Žádost žadatele o přidělení kapacity
 - Právo na poskytnutí náhrady za změnu práv na kapacitu

- **Naplánování v souvislosti s řízením narušení a krizovým řízením, čl. 41**
 - Úzká koordinace s provozními zúčastněnými stranami a případně s dalšími dotčenými zúčastněnými stranami
 - Provozovatel infrastruktury nesmí jednostranně měnit nebo rušit stávající práva na kapacitu

Hlavní změny

Principy řízení dopravy, čl. 42 a násl.

- **Řízení dopravy za běžných provozních podmínek včetně řízení událostí, které mají za následek omezené odchytky od jízdního řádu sítě**
 - Zavedení standardních postupů řízení a postupů pro řízení odchylek provozu vlaků od jízdního řádu sítě

- **Řízení narušení**
 - Možnost odchýlit se od pravidel použitelných v běžných situacích
 - Minimalizace dopadu na železniční dopravu
 - Zavedení pohotovostního plánu
 - Přeshraniční spolupráce a koordinace

- **Řízení dopravy během krizových situací**
 - Krize souvisejících s veřejnou bezpečností, zdravotních epidemií, přírodních katastrof, environmentálních, obranných a bezpečnostních krizí
 - Přeshraniční spolupráce a koordinace

Hlavní změny

Přezkum výkonnosti, čl. 49 a násl.

- **Probíhá pod dohledem sítě ENIM**
 - Vytvoření evropského rámce pro přezkum výkonnosti
 - Zveřejní evropské zprávy o přezkumu výkonnosti

- **Provozovatelé:**
 - Stanoví vlastní výkonnostní cíle
 - Zavádí postupy pro sledování pokroku při dosahování cílů
 - Zavádí postupy pro zjišťování příčin nedostatků ve výkonnosti
 - Zavádí postupy pro navrhování a provádění nápravných opatření ke zlepšení výkonnosti

Hlavní změny

Koordinace mezi provozovateli infrastruktury v rámci

- Strategického plánování kapacity, čl. 11 a násl.
- Plánování, přidělování kapacity a nové naplánování, čl. 26 a násl.
- Řízení dopravy, řízení narušení a krizové řízení, čl. 42 a násl.
- Přezkumu výkonnosti, čl. 49 a násl.
- Zavádění digitálních služeb, nástrojů a rozhraní, čl. 62

Evropská síť provozovatelů infrastruktury (ENIM)

- **Upraveno v kapitole V Evropská síť pro koordinaci, čl. 53 a násl.**
- **Členy jsou provozovatelé železniční infrastruktury**
 - hlavní síť TEN-T
- **Hlavní úkoly, čl. 56:**
 - Přijímání evropského rámce pro řízení kapacity
 - Přijímání evropského rámce pro koordinaci dopravy a krizového řízení
 - Přijímání evropského rámce pro přezkum výkonnosti
 - Přijímání stanovisek a doporučení pro provozovatele infrastruktury
 - Přijímání stanovisek a doporučení pro provozovatele infrastruktury v případech, u nichž nelze v prvním stupni dosáhnout dohodnutých výsledků
 - Organizace koordinace mezi provozovateli infrastruktury

Evropská síť železničních regulačních subjektů (ENRRB)

- **Upraveno v kapitole VI Regulační dohled nad řízením kapacity a dopravy, čl. 63 a násl.**
 - Koordinace všech činností spolupráce železničních regulačních subjektů
 - Poskytování stanovisek nebo doporučení k rozhodnutím o stížnostech podaných železničním regulačním subjektům
 - Kontaktní místo pro podání stížností v záležitostech, které spadají do oblasti působnosti tohoto nařízení
 - Vypracování společných zásad a postupů pro přijímání rozhodnutí, k nimž jsou regulační subjekty zmocněny podle tohoto nařízení

Aktuální stav procesu přijetí nařízení

➤ **Předsednictví Rady EU**

- Červenec – prosinec 2024: Maďarsko nebylo příliš aktivní
- První trialog naplánován na 19. 11. 2024
- Leden – červen 2025: Polsko – přijetí nařízení/finalizace procesu se očekává během polského předsednictví

➤ **K dispozici 4sloupcový dokument k návrhu nařízení**

- Srovnává pozici EK, pozici EP a pozici Rady EU – rozsah 400 stran textu A3ky

➤ **Trialogy**

- Neformální interinstitucionální jednání zástupců Evropského parlamentu, Rady Evropské unie a Evropské komise
- Cílem je dosáhnout prozatímní dohody o legislativním návrhu přijatelné pro Parlament i Radu
- Prozatímní dohoda musí být následně schválena každým z těchto orgánů formálními postupy

Zapojení ÚOHS do procesu přijetí nařízení

- **Účast ÚOHS ve Skupině nezávislých regulačních orgánů v oblasti železnice (IRG-Rail)**
 - online účast v pracovních skupinách WG ELP a WG Access, které se nařízením zabývají
 - připomínkování jednotlivých ustanovení nařízení
 - **schválení pozice na Plenary Assembly ve dnech 27. – 28. 11. 2024**
(pozice IRG-Rail bude k dispozici při trialozích)

- **Účast ÚOHS v Resortní koordinační skupině Ministerstva dopravy**
 - příprava instrukce shrnující důležitá témata pro ČR v trialozích
 - příprava pozice k jednotlivým ustanovením – indikace hlavních priorit
 - **dohodnuto osobní setkání se zástupci Odboru zahraničních vztahů a EU Ministerstva dopravy**